

ЛЕМ.фм+

ПАНРУСІНСЬКИЙ ТИЖДЕННИК № 37 28.11-04.12.2016

ISSN 2451-246X

WWW.LEM.FM

Руси-рап!

4

14

20

Крестний пут / з Лем-
ковины на західні землі

90 років Адама Барны

Тікет

Зміст

Рекомендуємо //

22

Руска музика для руських люди

Хоц од премеры платні РУС-И-РАП артисты, які зове ся YA-AN, минуло уж кусцьок часу і певно велика част наших слухачів уж ей чула, хотіл бы-м пару стрічок і своїх передумань на тоту тему написати. Моя...

4

Крестний пут / з Лемковины на західні землі

6

Підкарпатя очами Німцовой в Братіславі

9

ПУЛС выдав русиньскы колядки

10

Вельокультуровий Календар 2017

11

Співы мого роду 2016

12

Програм Театру Александра Духновича в Пряшові на місяць децембер 2016

14

90 років Адама Барны

16

150 років од народжіння
Михайла Вралея

18

102 роки тому в Талергофі...

20

Тікет

26

Скоропис

Редакция:

Шефредактор:
Демко Трохановскій,
технічний редактор:
Наталія Малецька-Новак,
члены редакції:
Богдан Гамбаль,
Севериян Косовскій,
Петро Медвідь,
Павел Малецькій.

Редакция

Не так давно писал ем о засіданю Конституційного Суду України, котре тыкало подання процедурати внесок депутатів Верховной Рады цілю провіря конституйности (згідности з конституйном України) тзв. «Закону Колесниченка-Ківалова», т.е. *Уставы о принципах державной языковой политики*.

На знімці шефредактор тыжденика
Демко Трохановскій.

Конституційний Суд України буде процедурал дальше. Уж оголосил, же займе ся дальшом частю устных выслувань, на што запланувал сой два дни (13.-14. грудня/децембра 2016 р.). Детального пляну іщы неє, але кед цілы два дни пленарных засідань присвятит лем на тото, може уж зачнеме достерігати, в котру сторону буде ішол тот процес. Може ся скінчыт уж в найближшым часі, а може треба буде іщы долго ждати на рішыня суду. Того не знаме.

Але знаме, які аргументы о неконституйности сут підниманты внескуючыма. Сут три головны – закон не сходит ся з другыма обовязуючыма на Україні; был схвалений з нарушыньюм процедур; кількіст реґіональных/меншыновых языків не сходит ся з кількістю выокремленых в інчых законах наційональных меншын. Як бы на тото не смотріти, обшыр інтерпретації суд має велику. Спосеред вшыткых, выписаных на тридцетьох сторонах внеску, аргументів, вычысляючых неконституйність закону о языках, причыпیتی ся мож гу каждому. Мож найти і другій выхід – признати уставу законном і наказати пристосувати до ней другы законы. З очевидных причин не тыкат ся тото конституйці, бо то найвысший правний акт України.

Здає ся мі, же противникам *Уставы о принципах державной языковой политики* найліпше бы было зісти ябко, але при тым дальше оне ябко мати. Скасуваня закону з причыны «несхідности» кількості офіційально визнанных языків і визнанных меншын радше доведе до пошыріня кількості меншын (бо Европа смотрит!), а того напевно не хотіли бы наційоналисты зо «Свободы», в більшості підписаны під внеском. З другой страны, коли суд признат записы

уставы незгідны з конституйном, могло бы то быти одобрено в Европі, гу котрій стремит Україна, же то українська конституйция має хыбы і не дозволят фунґувати меншынам в демократичных обставинах. Остают нам формальны взгляды – і то на них, по мойому, будут сперати ся внескодавці, доказуючы, же закон о языках може і потрібний, може і конституйний, але процедура єст процедуром, зато легісляційну дорогу треба бы повторити.

Доцяп інакше неконституйність *Уставы о принципах державной языковой политики* коментуют «улиця» і «інтернет», часто зложены зо сторонників «Свободы» і другых наційоналистичных ґруп, называючы ся патріотами. Ту уж не обовязує судовий савуар вівр, лем ясно выходят правдивы інтенції, з котрых, слухаючы выповіди лідерів і не-лідерів наційоналистов і чытаючы інтернетовы фора, найбарже горячым пунктом являт ся єден – реґіональний/меншыновий язык в деяких припадках заступит державний, а тото в днешніх обставинах на Україні єст бодай найгіршого рода преступльньюм.

Написал ем выже, же два дни пленарного засіданя може свідчыти о тым, же справа піде допереду. Напевно піде, бо кілько мож ждати на рішыня. Неодолга вкаже ся, ци на Україні єст місце для меншын, ци може то лем вымушена Европом выдумка. Днес, так Европі барз потрібна Україні, як і Україні – Европа. О пару місяців певно ся вкаже, ци таке супружество то лем стратегійом і політиком вымушений альянс, ци може партнерскій звязок, котрого основом єст пошана і любов єдних до другых... ●

Демко Трохановскій
шефредактор

КРЕСТНИЙ ПУТ

/ з ЛЕМКОВИНЫ на західні землі

о. Мирослав Цідило

14. листопада/ноявбра 2016 р. в православній церкві в Студзьонках проходив праздник свв. Космы і Даміяна, які сут покровителями храму. На торжестві присутны были запрошены священники з любінського і зеленогірського деканатів, представники римокатолицкого костела, локальных власти і ріжных інституцій. В богослужыню участ взяли парохіяне зо Студзьонок і сусідніх парохій.

Святочний ден был тым більше вынятковым, же повторні посвячено крест, єден з трьох, які вінчыли баню неістнуючой православной церкви в Перунці. Тото лемківське село находить ся в околиці Крениці, а церков была побудувана вчас повороту до Православія наших предків. На жаль, по ганебній Акции Вісла храм был розобраний, а знищений, зогнений крест – шмарений під пліт. В остатнім часі нашол го історик, генеалог, знавця деревяной церковной архітектуры Лемковины – Даміян Новак. По бесідах з місцевым римокатолицьким парохом, крест был перевезений до сідибы Товаришыня Руска Бурса.

Там єм го взріл. Попросил єм членів Товаришыня, жебы мі го передали. Так тіж ся стало. Крест был выпіскуваний, оцинкуваний і помалюваний на кольор церкви, на котрій был поміщений. Пак зроблено до него новий вітраж в барвах вымученой лемківской фаны. Першом думком было поставліня го в місці, де находил ся оригінальні, на пляци – там, де стояла церков. На жаль, хоц ініціативі был прихильний бургомайстер Крениці, была згода місцевого католицкого пароха та шолтыса Перуньки, не повело ся перемочы неприхильности жытелів села до руского креста. На жаль, наши предкы не могли, та не можут доднес (нихто того декрету не одкликал, хоц не єст перестеріганій) вертати до сел, котры вчас Акции Вісла были в краківським воевідстві. Промысл Божий поставил єднак на мой дорозі в тым же часі о. Славомира Сороканича, пароха пра-

На знимці на 4. страні – крест за плотом окружаючым прицерковну обшыр в Перунці (фот. К. Кмак), горі – перед будинком Руской Бурсы (фот. Д. Новак), поліво – посвячяня в Студзьонках (фот. о. С. Сороканич).

вославной парохії в Студзьонках, де доднес жыє найбільше чысло колишніх Перунчан. Рішыли сме поставити крест попри церкві свв. Космы і Даміяна в Студзьонках.

По вельох роках привандрувал він до нас на західні землі. Похылений притулил ся до нашой долі, пристал до наших сердец.

А старым жытелям села привюл на мысль іх улюблены горы, поля, село і улюблену церков. Станул в місці, де го люблят, шануют, і де припоминат о трагедії Акции Вісла. Оправлений в осмалены рамы бескідской ялиці кличе: *Перетырвал єм, перетырвало і Православія, і Лемкы...* ●

Підкарпаття

очами Німцової в Братіславі

Петро Медвідь
petro@lem.fm

В Братіславі мож тепер видіти інтересну выставку, котра презентує сучасний жывот Русинів на Підкарпатю, але і їх минулость. Выставка є проектом Луції Німцової під назвов **KHRONIKY / ХРОНИКИ**.

Луція Німцова є словацька фотографка русиньского походжіня, котра закінчила Інштїтут творчої фотографії Філософїчно-природнонаукової факулты Слезьской універзїты в Опаві, Чеська републіка, і потім продовжовала на Державній академії витварных уменъ (Rijksakademie van Beeldende Kunsten) в Амстердамі.

RUSNACI / RUSYNS

Русинам не є незнама. Русиньску публіку заїнтересовала вже проектом **RUSNACI / RUSYNS**, котрого перша выставка вєдно із презентаційов книжки з єднакым названьом проходила у 2006-ім році в Шарїшській ґалерії в Пряшові. Од того часу був проект выставлений на дакілько місцях на Словакії.

Проект **RUSNACI / RUSYNS**, котрый робила Німцова од року 2005, був присвячений людям, котры

были выселены із своїх сел з причїны будованя водной перегороды Старина. Німцова ословила ґрупу молодых людей, потомків выселнцїв із сел Старина, Дара, Руське, Смолник, Велика Поляна Острожниця, і Звала, якы были населены головно до Снины і Гуменного, жебы зозбрати з родинных архївїв фотографії, співанкы, аудїо і відеозаписы, котрыма бы вказали, як жыли їх родїчі, бабы і дїдове, і як жыють они днесь. Мултімедїалный проект, котрый був выставлений має і свій інтернетовый сайт **RUSNACI / RUSYNS**, де мож видіти і чути часть споминаных зозбераных документїв.

KHRONIKY / ХРОНИКИ

Луція Німцова ся по роках знова вернула ку темі, котра є їй близка, кїдже сама говорить, же має русиньске походжіня. Талантлива фотографка жыла до своїх шестьох рокїв у бабы і дїда як раз в селі Старина, котре было у 80-ых роках 20-го столїтя зо споминаных причїн выселене. Ліквідацію села сама означила як травму, котру пережыла. Но в новім проекті Німцова зачала обявлювати територію бывшой Підкарпатської Руси і Русинів «з другого боку гранїці».

KHRONIKY / ХРОНИКИ зачала фотографка робити у 2014-ім році. На проекті співпрацювала із умлецьом зо Скотландії Шотом Добім, з котрым ся регуларно вертать до днешной Закарпатської области України, на територію Карпат, де жыють Русины.

В аудїовізуалнім проекті документують каждоденный жывот тамтешніх жытелїв посередництвом відеа, фотографії, тексту і звукового запису. На розділ од традиційных документарїстїчных метод умелці вирішыли свою роботу назвати фолковов оперов, архївом співанок, оповідань, музики, перформенс і теренных записів, на гранїцях етнографїчного документу і музичного театру.

«Хронїкы означують народны співанкы, співаны на весїлях, похоронах, хрестинах, при вербованях, роботах на полю, в лісі в хыжі. В тых співанках ся із ґенерації на ґенерацію переносить народне знаня о властній історії і культурі, в їх текстах ся стрїчають мала і велика історія: любов, война, родина, смерть, односины, насиля, туга і ненависть. Каждоденный жывот і політика зливають ся до оральной історії глубоко врытой до памяти тамтешніх людей. Авторы приношають іншый погляд на Україну, образы і звуки, котры бы сьме в медїах не нашли,» пише ся на сторїнках ґалерії **KROKUS** ку выставці.

Частьов проекту **KHRONIKY / ХРОНИКИ** є і Німцової відео під назвов Байка, котре авторка характеризує словами: «Байка має намагу захопити приватны, скрыты реалности, вылучены із історичного оповіданя реґіону. Гірський hardcore rap, ретро-фемїнізм і двосмыслный hip hop мають все што повісти.»

Проект **KHRONIKY / ХРОНИКИ** мав свою вернісаж 11-го новембра 2016-го року а поглядити собі го мож аж до 14-го януара 2017-го в ґалерії **KROKUS** (ул. 1. mája ч. 3) в Братіславі. Часть проекту мож видіти і на офіційнім интернетовім сайті: khroniky.tumblr.com

«Авторы приношають іншый погляд на Україну, образы і звуки, котры бы сьме в медїах не нашли»

Фот. khroniky.tumblr.com

ПУЛС видав русиньскы колядки

Петро Медвідь
petro@lem.fm

Піддукляньскый умелецькый людовый субор (ПУЛС), єдиный на світі професіональний русиньскый фолклорный ансамбль лем кінцьом минулого рока видав в рамках святкованя 60-ой річніці од свого заснованя албум під назвов *Заспівайме собі*. В тых днях приходть ПУЛС із новостьов. Його прихильници будуть годны в обробліню нашого ансамблю выслухати собі русиньскы колядки.

Щедрий вечур є назва нового рождественного албуму, котрый приготував про своїх слухачів ПУЛС. На албумі находить ся вісем русиньскых колядок, міджі іншым і так знамы як *В Віфлеємі новина*, *Нова радість стала ці Небо і земля*. Албум обягує і бонусову колядку – по русиньскы заспівану, ноторічно знаму, оригінально австрійську колядку в авторстві Йосефа Мора і Ксавера Грубера *Тиха ніч*. О музичны обробкы ся на албумі постарав Юліус Селчан, котрый на албумі і діріговав, інструментацію зробив Мілош Веверка, співанкы на албум выбрав умелецькый директор ансамблю Юрай Швантнер.

«Щедрий вечур – день, на котрый ся вшиткы тішать, бо дні Рождества суть тоты найкрасшы свята рока. Час покоя і любви, коли за облаками політують сніговы влочки, всяды навколо нас уж чути пахоту щедровечірніх їдел і капустніці. Поломінок рождественной свічки, пахота меду ці часку витваряють магічны і незабытны хвілі. Світелка на рождественных стромиках зогрівають нашы сердца і вшиткы собі в кутику души жычіме, жебы тоты свята тримали вічно... Оживають стары традиції. Рождественна мелодія ся закрадате до нашой мысли і сердца і витварять покійну атмосферу. До той святочной погоды хочеме вступити і мы – членове хору і орchestra Піддукляньского умелецького людового субору нашым новым ЦД – *Щедрий вечур* і зажелати Вам, милы нашы слухачі, красні і приємно пережыты хвілі при його слуханю.» Такыма словами пригварять ся на буклеті албуму слухачам ансамбль

Як про нашу редакцію потвердив Матуш Яшко, манажер ансамблю, ПУЛС буде албум презентувати і наживо. Представліня буде повне колядок з ангелами, пастырями і краями і несе ся в духу народжінія Божого Сына. Під дірігентьсков тактовков Юліуса Селчана, в режії Ярослава Моравчіка і в професіоналнім умелецькым проведжіню інтерпретів ПУЛС-у будете мати можливість пережыти моменты радости, покори і умелецького зажитку.

Першы раз лем про запрошену публіку ПУЛС одпрезентує свій програм 15-го децембра 2016-го року. О термінах про верейность, котры бы мали быти в януарі 2017-го року, вас будеме інформувати.

Албум *Щедрий вечур* собі можете купити в будові Театру Йонаша Заборьского в Пряшові, припадно обіднати: телефонічно на чіслі +421 0918 182 791, імейлом на manager@puls-slovakia.sk. Ціна албуму є 8 €.

Вельокультуровий Календар 2017

Наталія Малецка-Новак
natalia@lem.fm

Вказала ся шеста едиция Вельокультурового Календаря на 2017 рік. Започаткувана в 2012 році публикация ґрафічным дізајном та змістом навязує до передвоєнних галицкых календарів.

Ідейом, яка присвічат печатанню того видавництва, єст пошана для культуровой та реліґійной ріжнорідности. В календари поміщено прото... три календарі: григориянській, юліаньській і жydівській. Зазначено на них свята і торжества, важны для даной реліґії ци обряду. В публикації поміщено м.ін. архівальны знимкы і зодіакальний каленадр. Зодіакальны пророцтва были взяты з публикації з 1933 р. пн. «Астролоґічны пророцтва старых календарів і місячны приповісти, а листа імен на даний ден походит з «Історично-туристичного Календаря і Климатичного Путівника на 1934 рік».

В трьох першых едициях календаря мож было почитати описы католицкых і жydівскых свят. Два наступны посвячено галицкым містам, з особливим натиском на люди, котры в тых містах жыли. В шестій – актуальній, авторы едиції просят на вандрівку путьом популярных курортів, які находили ся в полудньовх воевідствах II Річпосполитой – м.ін. до Крениці, Івонича, Рыманова, Жеґєстова,

Рабкы, Яремчы, Трускавця, ци Косова. Тоты купелі конкурували зо собом в 20. роках ХХ ст. та з найліпшыма заграничныма осередками, ци то під взглядом климату ци лікуючых прикмет мінеральных джерел. Тексты о курортах опрацувано на основі Туристично-Здройового Путівника, печатаного в 1934 р., та Альбому Польскых Курортів, друкуваного во Львові в 1937 р.

Календар, за думками теперішніх його выдавців, єст символом минулой эпохы і свідоцтвом ей вельокультуровости, котру окрутні закінчыла II СВ.

Календар на 2017 рік в папірвоій версії мож придбати сой на сайті kalendarz.izbaramieci.org.pl, або побрати дармо в діґітальній версії. ●

Співы мого роду 2016

В днях 2.-4. грудня/децембра т.р. на Пряшівській Русі пройде 14. цілословацкій фестиваль співаків русиньскых народных співанок – *Співы мого роду*. То подія направлена на дїтячых та дорослых выканавців, котры тот рік будут мати змогу запрезентувати ся в лабірскым реґіоні.

Подія, котрой головным організатором являт ся Русиньска Оброда на Словації, пройде в пятницю (2.12) та неділю (4.12). Програм фестивалю запланувано так, жебы пятниця была посвячена дїтячым выступліням, а неділя – дорослым. 2. грудня/децембра перший концерт в рамках тогорічных Співів мого роду пройде од 9.00 год. в кіносали меджелабірского дому культуры. В тот же ден, о 12.00 год., молоды співакы і співачкы перенесут ся на ґальвовий концерт до Радвани над Лабірцьом. Недільне пополудне з фестивалю про дорослых зачне ся од 13.00 год. концертом в домі культуры в Красным Броді. Дальше ґальвовий концерт, такой завершающий подію, верне зас до Меджелабірців (початок од 17.00 год.).

Організуваний каждорічно фестиваль *Співы мого роду* то єдна з найпопулярнішых культурно-сспільных акцій Русиньской Оброды. То подія, котра – окрема презентація народной русиньской співанкы – дає змогу запрезентувати ся і авторскым творам. В рамках фестивалю ведений є конкурс, котрий має за задачу нагороджувати найліпшых співаків, так в категорії дїтячых, як і дорослых співів. В конкурсі переважно берут участ народны співакы, котры наштоден ведут артистичну роботу в поєдных фольклорных колективах. Так, на конкурс все приходит даяка народна капеля, котра приграват выступуючым, підкрисляючи, же то фестиваль живой співанкы. Рік-по-рік фестиваль вынаходит новых талантовитых выканавців русиньской музычной культуры, но головно серед діти, котры численно берут участ в події. Організаторы події каждую едицию проводят в інчых місцях, по містах і русиньскых селах.

Вступне на подію є дармо. Подія є реалізувана з підпором Уряду Влады Словацкой Республики в рамках програму Культура Национальных Меншын 2016. ●

Севериян Косовскій
seweryjan@lem.fm

Програм Театру Александра Духновича

в Пряшові на місяць децембер 2016

«КАПІТАН КЫЯНКА»

Приповідка о справедливім кральнови і його трьох дівках. О бідакови дракови, котрый даремно пришов о свої головы. Приповідка зо шыткым, што ку тому належить – авантуров, співанками, великым весільом і щастливим кінцьом, досправды заінтересує дітячу і дорослу публіку.

05.12.2016 (Велка сцена, 09.15 год.)
08.12.2016 (Велка сцена, 10.30 год.)

«КОВАЛІ»

Песа сербского автора Мілоша Ніколіча є абсурднов, місцями терпков комедійов, котра вас заведе до ковальской ділні, десь в Німецьку. В ній ся десятки років по войні стрічають трьоми ковалі, бывшы вояци, котры вдяка «службі отцюзнині» проплели свої долі і свої роды. Каждый забезпечив своего потомка і наслідника своей кузні. Но як раз тота реальность їх по роках дожене до безнадії і выжадать собі їх стрічу. Но кому властно іщі потрібны ковалі і їх кузні? Чекають на вас много запліток і розузлінь.

07.12.2016 (Велика сцена, 19.00 год.)

«БІСЫ»

«Демоны вышли з чоловіка і вошли до свинь. Ціле стадо ся вергло з берега до озера і затопило ся... А народ ішов посмотрити, што ся стало. Пришли к Ісусови і нашли чоловіка, з котрого вышли демоны. Він сидів коло Ісусовых ніг облечений і здравого розуму. І острашыли ся.» (Євангеліє од святого Лукы).

Бісы суть припадовов штудійов бунту молодых – тайного общества анархістів, котры в малім провінчнім царськым містечку выкличуть при пробі о сполоченьскый переворот кырвавы непокої. «Позератели стануть свідками оповіданя того общества і сторгуючой сценічній аналізы доднесь живых механізмів насилного боя о зміну режиму, котрый родить ся із фрустрації цілої генерації. Словакія, як і ціла Европа, в сучасности находить ся в складній ситуації. Різны кризи, потілічна нестабільность, соціална нерівность, неістота – безрадность і страх намагають тым, котры просяджують просты, но часто дештруктивны рішїня. Достоевський в романі Бісы, із котрого выходить драматизація, візіонарьскы пророковав ужасы російських революцій і эпохы сталінізма...

→

«БІСЫ»

→

Маєме надію, же його візіи ся нас і нашой эпохы вже не дотуляють, і же не пророкують і нашу властну близку будучность.

15.12.2016 (Велка сцена, 19.00 год.)
ПРЕДПРЕМЕРА
16.12.2016 (Велка сцена, 19.00 год.)
1-ША ПРЕМЕРА
21.12.2016 (Велка сцена, 19.00 год.)
2-ГА ПРЕМЕРА

«КОРЧМА ПІД ЗЕЛЕНЫМ СТРОМОМ» (словацька рапсодія по русиньскы)

Песа, котра є засаджена до періоду великой господарьской кризи в тридцятых роках 20-го столітя, приносить нечекано актуалны темы – безробітность, еміґрацію, ці здичаность міджілюдьскых одношін у сполоченьскім оточіню, котре є збавлене людьскости. Тоту уровень песьы може видиме іщі актуалніше, як у часі выникнутя твору. Напрік дотуліню ся із грубов реальностьов днешнього світа песа в собі несе і надію на ліпший жывот, віру в позітивны вартости чоловіка, і хоче поштовхнути позерателя ку жывотній активності, жебы поїмав свою судьбу до властных рук. В тім нам песа так дакус припоминать прославленный драматічний твор Горького На дні.

20.12.2016 (Велика сцена, 9.45 год.)
22.12.2016 (Велика сцена, 10.30 год.)

90 років Адама Барны

Севериян Косовскій
seweryjan@lem.fm

25. листопада/новембра т.р. минуло 90 років од народжыня Адама Барны – церковного дяка і писателя, котрий своє жытя посвячат Церкві як і творчій роботі, котра за каждым разом тыкат тяжкой лемківской долі.

АДАМ БАРНА

Адам Барна народил ся 25. листопада/новембра 1926 рока в селі Чорне (пов. Горлиці), на середній Лемковині, як найстарший сын Штефана і Анны з Когутів. Гын прожыл свої найліпшы рокы молодости. Маючы 21 років был насильно выгнаний в рамках Акції Вісла. Покоління люди народжених в 20. роках ХХ ст. то на днешній час істинна скарбниця знаня про рідну Лемковину. II Світова Война застала го на тринадцетім році жытя, а уж ґу єй кінцьови, дозрілий кавалер муслі вдіти шинель червеноармійця і як «доброволец» бороти ся в шорах Червеной Армії з гітлерівцями. Спокою не зазнал долго. Коли вернул щестливо до рідной хыжы, де застал родину, несподівано його рідне село стало порожнім. Більшіст жытелів Чорного добровільно выїхала (тепер без цитувальників) на Радянську Україну.

По періоді – здавало бы ся – найгіршого етапу в історії Русинів

з Лемковины, пришол тот іщы гірший, котрий доцяп знищыл Лемковину – выгнання 1947 рока. Ведно зо своїм родином і інчыма десятима, котры не пішли до Росії, і Барна был 10. червця/юнія депортуваний на тзв. Одзыканы Землі Польщы, де нашол ся поблиско німецкой рікы Одры. В 1952 році перепровадил ся до Ліґниці, де прожыват доднес.

По трансформациі в 1989 році активно заанжагувал ся в діяльність першой повыселенчой лемківской організації в Польщы – Товаришыня Лемків. В першых роках печатаня часопису Бесіда помагал в його складаню, ачий час-до-часу до него дописувал. Заграл ролю Бачы в драмі «Вертеп в Карпатах», граній Театром Товаришыня Лемків.

БАРНА – ЦЕРКОВНИЙ ДЯК

Адам Барна то єден з найстаршых церковных дяків в днешній вроцлавско-щецінській епархії ПАПЦ. Чытаня церковных книг

і співу вчыл ся іщы в рідным селі Чорне попри священнику Павлишыні. Єдным з моментів, котрий на все остал в його памяти, было посвячыня в 1934 році памятника Талерговцям і о. Максимови Сандовичови, де вчас торжества, котре было при тым і національном маніфестацийом, прислугувал як 7-літній хлопец. Систематичну роботу на церковній ниві зачал Адам Барна на добре уж по 1947 році на чужыні. З його вельократных споминів дознаєме ся, же был ачий примушений, з причыны браку православного священника (римокатолицкій одмовил похорону), одчытати стихи дяка і запечатати гріб, перше своїй бабі, а пак стрыкови, котры померли в першых роках жытя на чужыні. 14. листопада/новембра 1947 р. был свідком історичной події в Стодоловицях (днес Студзьонкы), де на праздник свв. Космы і Даміана было одслужене перше православне богослужыня для оселених на заході Польщы Русинів. В пізнійшых роках был

церковным дяком в церкви Воздвижыня Честного Креста в Рудній, а пак в Ліґниці, де доднес активно бере участ в каждом богослужыню.

БАРНА – ПИСАТЕЛЬ

За рокы свого жытя Адам Барна печатал парудесят публикаций тыкаючых лемківських і церковных тем. Документувал парохіяльне жытя в «Хроніці парохії православної церкви Воскресія Христова в Ліґниці в роках 1948-1994» (тепер робит над церковном хроніком, котра выйде о рік, на 70. річницю злочыну А. Вісла). В 1993 році зобрал і выдал співничок церковных пісен на всякы потреби, а в 1995 році взріло світ выдання брошуркы «Жарты і оповіданя», котрой был спілатором, а пак сам печатал збірник «Як я сой заспівам». Неодолга, бо уж в 1996 році «Народны весільны приспівкы» і першу моноґрафію села: «Кавальчык тернистой історії села Чорне». В 1997 році пише комедию «Од презначыня свого не втечеш» та «Хроніку – літопис». О рік, в 1998 тлумачыт на лемківській язык і дополнят історію Кірила Бреяна – Ізбяна, котрий перешол цілий бойовий пут з ген. Андерсом, пн. «Моя долга друга світова война». В 2002 році, по парох роках збераня материялів і інтервю з найстаршыма жытелями, печатат ведно з о. Андрійом Кво-

Ювілей Адама Барны пят років тому. Фото горі: выступліня на Дни Памяти о. Дмитрия Хыляка в 2007 р.; надіслал о. Л. Ворган

ком обшырну моноґрафію сел Ізбы і Білична пн. «Ізбы і Білична – давно і тепер». О два рокы Барна выдає по польскы свої власны спомини «Z pamiętnika wysiedleńca», а в 2005 році ведно з Федором Гочом, цінну публикацію дотулячючу періоду II Світовой Войны пн. «Лемкы в борбі за свою і не свою свободу» (передрук по польскы вказал ся в 2012 році), котра як перша зобрала і вказала долі лемківських хлопців, котры бороли ся в ріжних арміях і на ріжних фронтах вчас войны. Два дальшы рокы то выдання в спілаторстві наступных обшырных моноґрафій сел: «З жытя, обычаїв і історії села Боґуша» та в 2007 році моноґрафії Перункы. Того самого рока ведно з др Богданом Горбальом выдають брошуру присвячену о. Дмитрійови Хылякови. 2008 рік за справом Адама Барны дал Лемкам книжку «Хмары і сонце над Лемковином», котра вказала ся в русиньскым та польськым языках. Публикация тотта вказує найстаршы дїї Русинів на Лемковині до днешніх часів. За рокы 1995 – 1999 выдавал «Ватряны Вісти». Його найновшом позиційом має быти хроніка православної парафії в Ліґниці, котра выйде о рік, на 70. річницю Акції Вісла. ●

150

років
од народжіння
Михаїла Врабеля

Петро Медвідь
petro@lem.fm

20-го новембра минуло 150 років од народжіння педагога, журналісты і фолклорісты – Михаїла Врабеля, знамого і під псевдонімом Іван Газда, котрый діяв на Пряшівській Русі і у Войводині.

Народив ся 20-го новембра у 1866-ім році в селі Вырава, днесь в окресі Міджілабірці на Словакії. По закінчіню Ужгородьской грекокатолицькой учительской семінарії в році 1887 єден рік учів Михаїл Врабель на основній школі на теріторії днешньої Словакії і потім одышов до Войводини, де в роках 1888 – 1898 учів на основных русиньскых школах в Руськім Керестурі, Старім Вербасі і у Новім Саді.

В році 1898 угорьске міністерство сельского господарьства запросило Михаїла Врабеля до Будапешті на посаду редактора русиньской газеты Недѣля, котру Врабель редаговав цілый час, покля існовала, значіть до року 1918. Як головній редактор в газеті публіковав містны новости, но і класічны творы україньской і російской літературы, а так само поезію

і прозу русиньскых авторів ці русиньскый фолклор. До газеты приготовльовав шторічний додаток Приятель селянь, приготовльовав і популярный Букварь (мав штири виданя міджі роками 1898 аж 1910), котрый выдало Общество св. Василія Великого.

Найвеце знамым є Михаїл Врабель завдякы своїй збірці народных пісень «на разныхъ угро-русскихъ нарѣчахъ» під назвов Русскій соловей, котра вышла у 1890-ім році. Так само є автором збірника народных співанок під назвов Угрорусски народны спѣванкы: Т.І.: спѣванкы Мараморошки, котрый вышов в році 1900.

Врабель так само написав много статей присвяченых історії, культурі і жывоту Підкарпатьской Русі. Умер 4-го януара 1923-го року в Будапешті. •

Михаїл Врабель

Михаїл Врабель

102 роки тому в Талергофі...

30 ЛИСТОПАДА. ПОНЕДІЛЬОК. —

В бараку студено. Власти роздають для жінок парудесять пар обути і солому. Єдному священникови зато, же хтіл взяти сой дакус соломы, вояк коликом столк руку.

Слідчы власти преслухують гімназисту Богдана Кміцикевича. В нашым бараку направляють двері, котры николи не мож было як суцо заперти. Мизерак чыстит лямпу. Др Масцюх іст хліб з маслом і, почувшы спів, гварит: «О, Лемкы співають!» Червіньскій презерат історію. Єдны варят тею, другы же з пачечок куглених в кантині – горохову зупу. Декотры одгріваят оркіш, з преконаньом, же набере ліпшого смаку.

Кіриллов, враз з дідусьом Базаром приводят до порядку свою білизну. Хтоси зо селян просит другого, жебы го остріг. Гривна з якісым філологом грають в шахы. Свящ. Отто іст барз помалы, а о. Єднакій молит ся з молитовника.

28 ЛИСТОПАДА. — Пришол новий транспорт інтернуваных, котрий розділюють по бараках. В нашым бараку єст 200 люди. Декотры сплят на суровій землі, бо ніт соломы. Солома, на котрій мы спиме, струщыла ся і змішала з болотом.

29 ЛИСТОПАДА. — Зимно. Вода замерзла. Потім потепліло. Іду з людьми до кухаря за сніданьом. Кухар старат ся дати го як найменше. Пак іду до него другіраз, жебы дал нам дакус угля, бо в бараку не годен вытримати, а дуже хворых йойчыт і трясє ся од зимна. Та пяний кухар з коликом шмарил ся на мя, і лем задвякы його помічникови, рускому, я дал ногам знати. Мої люде тіж втічут, остатній з них, што стоял найближе, отримал по плечу удар коликом, котрым кухар, враз з масныма проклятьями, шмарил наздогін.

Молодіж організує хор в бараку. Співають і лемківскы світскы та церковны пісні. Люде злой волі доносят двом вартовым, котры такой поспішають ґу нашому баракови, але якоси повело ся нам залагодити мирным способом тот інцидент.

Отримал ем карточку од Івана Черкавского, димісіюваного учителя гімназії, котрий звідує о адрес прожываючого тераз во Відни Йосифа Гартвіґа, полковника в стані спочынку.

1-2 ГРУДНЯ. — Близко 130 люди, нашы «українці» і Полякы, выпущены на свободу, не одпроваджаны конвойом, выїхали до Грацу. Пред тым ляґровы власти взяли од них побраны річы, як менажкы, коцы.

Спосеред них десятеро ся вернуло, бо не мали препусток. Наш барак отримал кус соломы. Тоты, што выїхали до Грацу, были: Подлускій Владімір з Перемышля, Посадскій Лев, о. Крушельницькій, о. Левицкій Август і Владімір, оо. Охримович, Гродзіцкій зо Заріча, юриста Ладька, Шухевич Юліян – начальник почты в Ценжковицях, Ганкевич – керівник высшой начальной школы, др Назарук – редактор «Громадского Голосу», Чыж – выкладовця учительской семінарії, Мыдьяк – працівник почты і інчы.

3 ГРУДНЯ. — Імператорскій ден. Збераме пінязі на Червений Крест. Я зобрал в нашым бараку такой 6 корон. Полякы уряджують ілюмінацію і прикрашують свій барак фанами. Каждый з них має в бутонерці басанункы кольорів австрийской і польской фан.

Обідню служыт, соборні з інчыма священниками, найстарший з них о. Дольницькій. Величезний хор співат прекрасні і приводит в зачудуваня участвуючых в богослужынню австрийского офіцера і його жолнірів. В часі співу австрийского гимну «Боже буди покровитель» єден з вояків тримал в зубах папіроса. На службу пришли передовшыткым люде нашого бараку, і тоты – найстаршы. Престіл прикрасил зеліню Данилюк.

Днеска выпустили на свободу осмеро люди, а з нашого бараку: Галаха і Бабака. Ввечер сіла мало не льондыньска гмла, так же на пару кроків не видно нич. Презерам вселеньску історію. Лікар др Могыльницькій розпознає в Теліщака з Крениці запаліня ключів, а в Жолкевича запаліня почок.

4 ГРУДНЯ. — Ден дост теплий. Бельґрад занятый, зато тіж в Грацу, вночы на неділю, потрясли небесну простір арматні сальвы.

Занятя люди ден в ден такой такы самы: по сніданю іде полюваня на ушы, напочатку на постели, пак в одіню. Ушів маса. Потім курят або роблят папіросы на

продай, ходят од бараку до бараку одвідіти знаємых, зберают ся ґрупками і або бесідуют, хто о чым, або співають, ци тіж грають в ріжны gry.

Дорош выїзджат до Грацу. Міцно ліє. О. Оришкевич зробил над своїм леговиском дашок зо соломы, о. Копыстьянскій тримат над головом парасоль, бо през дах протікат. Тото дало мі можливіст звернути увагу дохтора на наш утяжливий проблем і просити го, жебы представил властям рапорт о потребі направліня даху.

Гімназисты зобрали ся з дівчатми і співають. З ініціативы о. В. Куриллы в нашым бараку першыраз одправлят ся вечырня, вчас котрой чысленны плачут. Він казал вшыти епітрахіль зо сірого полотна, на оборотній стороні котрого вшыткы вязнены в лаґрі священники зложыли свої підписы на памят талергофской неволі.

ТЕОФІЛЬ КУРИЛЛО

Дневник Лемка з Талергофу
(Лемківскій Річник 2004, з великорусского
языка перевел Петро Трохановскій)

Тікет

Знам еден жидівський фігель. Старый Моше, бідный Жыд, ходить в Єрусалимі каждый тыждень молити ся ку Муру рыданя і все просить Господа, жебы му дав выграти Lotto. Так то му є 30 років, аж то Пана Бога омерзить і раз на нього з Небес скрикне: А коли уж подаш тікет, ты дураку?!

Ніт, того не буде лекція з релігії о тім, же Бог всемогучий, ани екскурз до юдаїзма. Скоріше бы ем хотів підкреслити, же без тікета не мож выграти.

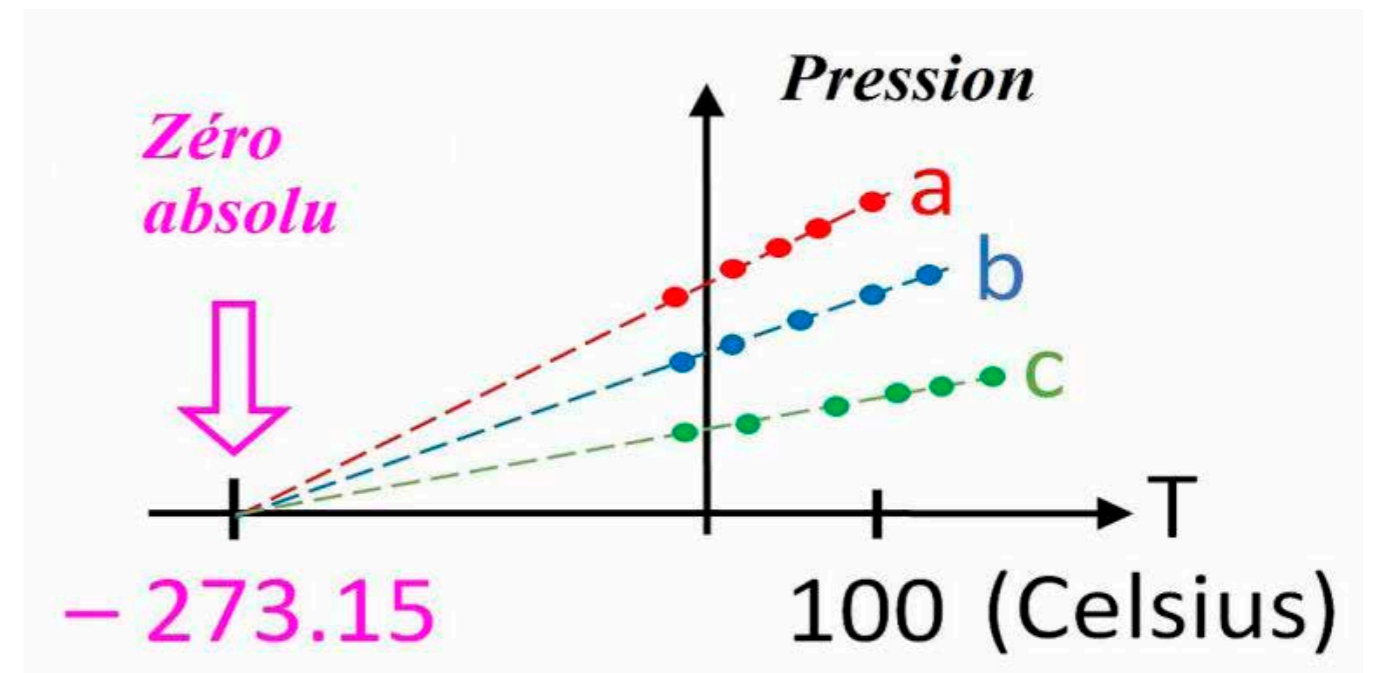
Перед часом Карпато-русиньске конзорціум Северной Америки зробило петіцію, котрым хотіло апелувати на українськы власти, жебы вытворили условії про русиньске школство на Україні і підпорьовали його розвиток.

Подія той сорты то од конзорція не была перша, но скінчила гірше, як тота перша сперед двох років.

З тым, жебы підписати петіцію, конзорціум ослвило лідрів русиньскых організацій в окремых европскых державах, в котрых жыють Русины, котры окрім підписаня мали інформації о петіції загнати і членам своїх організацій, з просьбов, жебы так само петіцію підписали. Кідь возьме, же лем така Русиньска оброда на Словеньску має мати коло 800 ці 900 членів, і то не рахую далшы організації на Словакії, але і в далшых державах, назбераных 468 підписів є ганьба на три зимы.

О петіції інформовав портал lem.fm, котрый завів статю на свій фан-

«Петіція скінчила. Lotto не мож выграти без того, жебы чоловік подав тікет»

пейдж на сіті Facebook, пошырьовав статю на різны русиньскы группы. Возьму собі до мерку лем дві. *Carpatho-Rusyns Everywhere!* має через 4 тисячі членів. *Rusnáci na fejsbuku. Kolko nás v skutočnosti je?* має через 26 тисяч членів. Денно суть на тых группах завішени тисячі людей, додавають там мільон баласту і выгішують ся з того, яки суть горды Русины. При кількості через 30 тисяч людей, котры мали можливість видіти статю о тім, же ся розбігла петіція, котра хоче напамочі Русинам на Україні, яки доднесь не мають свої права, є число 468 підписів під петіційов нелем ганьбов, але і барз смутным дзеркалом нашого «гордого русинства». Статя была наведе публі-

кована і в газеті Інфо Русин, котрый ся посылать на веце як 500 адрес, інформовав о тім і Рутенпрес. Результат ня дость міцно шокує, в злім смыслі.

То, же самы підкарпатськы Русины барз слабо підпорили тоту петіцію, же містны русиньскы організації знають зробити шумный фестівал, но не ослвлять людей, жебы підписати петіцію, котров хотять америцькы Русины помочі їм самым, то вже є про мене діло, котре уж сягать аж до сфер таємниць віры, котры людському розуму не мож зрозуміти.

Не чекав ем чудо. Не чекав ем десяткы тисячів підписів, но покля образок грибів на єдній групі а хрестный лист прадіда з Олькы на групі другій дока-

же здобыти стовкы «лайків», потім є 468 підписів під петіційов, котра хоче войовати за нашы права мemento, коли ся треба задумати над тым, о чім тото наше Русинство іщі властно є.

Петіція скінчила. Lotto не мож выграти без того, жебы чоловік подав тікет. Ани молити ся ку Богу не може, бо як бы лем Господь не хотів, жебы сьте досправды выгнали, без поданого тікету то не є можливе і вы ся можете молити кілько лем хочете. Петіція была тікет. Вы сьте го не подали. Нажаль, потім не мож чекати ани то, же будеме выгравати. •

Руска музыка для рускых люди

« Попри тым, хоснуваний на платни язык тіж єст барз якістний. Мож речы (што для мене дакус чудне), же рускій рап, в літературным лемківским языку дальше звучыт автентичні »

Хоц од премьеры платні **РУС-И-РАП** артисты, які зове ся **YA-AN**, минуло уж кусцьок часу і певно велика част наших слухачів уж ей чула, хотіл бы-м пару стрічок і своїх передумань на тоту тему написати. Моя рецензия не буде доцяп об'єктивна; з вельох причин, бо – по перше: Руска Бурса была дакус заангажувана в релізацію того проекту, а по друге: першы творы ансамблю Братсклад, які вюл Ваньо Дзямба, то была для мене революция. Барз велика вартіст і обявліня в просторі лемківской культуры. Был ем барз захопленый такыма творами як Братосфера, Горілка, ци Ліричний Резун. Перший лемківскій гіп-гоп то был абсолютний гіт. Братя з Пшемкова вказали, же лемківскій язык, то не лем язык «до корів», але то тіж язык

великого міста і тзв. улиці. Не бил по мі планний рівен языка творів і пояснял ем вельом мальконтентам, же тот музичний напрям так має – часто хоснує ся неправильны формы і «сланг», а численны польонізмы то, по правді, одбитя языка сучасной молодежи.

Платня РУС-И-РАП, найстаршого з Братів Дзямбів, то уж чысто інча історія. Перша платня была барз добра під взглядом музичного варштату і технічної реалізації. Платня РУС-И-РАП то досправды майстерштик! Рап на найвысшым, світовым рівни, котрого не мож порівнати до домашніх аматорских награнь, яких мож бы ся сподівати в нашій маленькій меншыні. Добре єст ту вшытко – підмазы, підклады, тзв. біты і музичны люпы. Дикция, пульс, вычутя і співаны/рапуваны рымы і тексты. Мікс, монтаж і масте-

рінг, графічний вид фізичной платні і загальний підхід автора до деталів, котры творят якіст, над яком лем ся захопляти!

Попри тым, хоснуваний на платни язык тіж єст барз якістний. Мож речы (што для мене дакус чудне), же рускій рап, в літературным лемківским языку дальше звучыт автентичні. Чути професійональну языкову коректу, введenu Оленом Дуць, по котрій тексты YAAN'a мож закласифікувати до канону лемківской поезии, але не такой, гу котрій сме привыкли – патетичной, рефлексийной, або простой, народной творчости. Тоты тексты сут барз сучасны і близкы проблемам днешнього світа. То голос молодого покоління Русинів, яких жытя не зосереджат ся на трагедии акции Вісла, якої родина Ваня єст безпосередньом жертвом, але выступує гев вельо однесінь до економічной, добровільной міграції молодых, до чужых західніх держав. Зміст платні єст передуманий і часто міцно особистий, інтимний. Найдeme в ній вельо рефлексий про нашу історію і сучасне, а «прикрашены» сут они вульгаризмами, котры підкрисляют характер того музичного жанру. Тото «мясо» буде, по мойому, одстрашало част потенцияльных слухачів, котры не сут привыкнены до такого рода естетики. Щестьом, найдeme на платни вельо творів, котры сут «гречны» і сподівайте ся їх часто чути в ефірі лем.фм.

Для мене, тоты слова не сут нияким проблемом, але, на жаль, проблематичны сут декотры передуманя і рефлексии автора, котры на мій погляд сут ксенофобичны і міцно радикальны. Рахую ся з тым, же то тіж специфіка такой музыки, мистецтва, і знам, же автор

має право до таких, а не інчых поглядів, але болит мя того, же мы як меншына винны сме быти іщы веце вычулены на того рода словну агрессию, котрой часто самы сме жертвом і про того терпиме, а особливо дуже потерпіли нашы предкы. Хоц як організація підпераме тоту вартістну і авторску творчіст, то од змісту декотрых співанок доцяп ся одинаме і не асоціюеме ся з нима.

На платни найдeme такой 80 минут доброй музыки – зобраной в 15 кавальчыках. Вартат звернути увагу на: Бєсїду, Лист, ци Остатній. Думам, же тоты творы будут приниманы і тьма особами, які не сут ентузіястами гіп-гопу, і вартат од них зачати пригоду з платньом РУС-И-РАП, яку слухам котриси у ж раз, і фурт находжу дашто нове і штотаз веце ей цїню.

Підсумувуючы, платня РУС-И-РАП – то новий, свіжий і вартістний елемент в просторі сучасной лемківской авторской творчости, якої нам фурт мало. Єм вдячний авторови, котрий власныма середками зміг сотворити професійональну музыку, котром можеме ся тепер гордити. Тішыт тіж акцентуваня на платни нашой «рускости», «русиньскости» і східнього духа, які підкрислят єдніст вшиткых Руснаків. Кед сте іщы не чули, заохочуеме придбати гарді выдану платню (найдете ей в етнобізнесі лем.фм), але дармо мож ей слухати на популярній плятформі Youtube, або в нашым радио. Кед сте одважны – слухайте версий оригінальных, а кед сте барз вражливы на манкаменты і прикметы, про котры ем описал скорше, слухайте спеціальных радийовых версий, які граме в лем.фм, або на нашым каналі Youtube: tv.lem.fm

Події в найближшій ТЫЖНИ:

1

30.11.2016

«Окресный шпыталь» – песа ТАД
Пряшів, Театр Александра Духновича,
Велика сцена, 09.15 год.

2

28.11-02.12.2016

«Новиця – друге одкрытя» –
варштаты
Устя Руске, Горлиці

В рамках першой части події
під назвом «Новиця – друге
одкрытя», в Устю Рускым
і Горлицях пройду тэатраль-
ны, плястычны і музычны
варштаты.

**NOWICA!
DRUGIE OTWARCIE**
Warsztaty 28.11-02.12.2016

Teatralne – prowadzi Małgorzata Adamczyk (Teatr Prywoczek Ciel)
Zespół Sólki w Uściu Gorlickim

Plastyczne – prowadzi Andrzej Wympych, Kława Wympych,
Olga Łopka (Zachęta Akademia Artystyczna)
Zespół Sólki w Uściu Gorlickim

Muzyki Tradycyjnej – prowadzi Jan Malin (Kapela Malin)
Narodowe Spółki Muzyczne
im. J.J. Podrewickiego w Gorlicach

Nowica - Świećlica wiejska
02.12.2016 piątek
17.00 - Andrzej Białkowski (Muzyka Obłaziana) - projekcja i projekcja filmów
dokumentalnych o muzyce tradycyjnej z terenu podkarpacia
20.00 - Koncerty: Nowica 2, Kława, Wympych

03.12.2016 sobota
17.00 - Koncerty: Nowica 2, Kława, Wympych
20.00 - Koncerty: Piotr Domasiewicz Quintet (Polska)

3

02-03.12.2016

«Новиця – друге одкрытя»
Новиця, Сельска світлиця
Друга част події, проходяча
в Новици, принесе участникам
прелекції, проєкцію фільмів
і музычны концерты.

4

02.12.2016

Співы мого роду
– діточа част
Меджелабрці, Радван
над Лабірцьом

WIOSNA WIOSNA NA ZIMOWISZE TRADYCYJNE MIĘDZY
DZIECIAMI I DZIECIAMI WIOSNA WIOSNA WIOSNA WIOSNA
ODKRYCIE NASZEGO WIOSNA WIOSNA WIOSNA WIOSNA

Wielkie projekcje i koncerty w ramach
XX. Festiwalu Kultury Regionalnej w ramach
sprawozdania rocznego Podkarpackiej

SPĘTY MÓJHO RODU 2016
СПІВЫ МОГО РОДУ 2016

PROGRAM FESTIWALU

MEJSLANOWICE 02.12.2016 (piątek) o 9:00 h	KARŁAŁA I LABOWICZE 02.12.2016 (piątek) o 12:00 h
KRAJANY BRID 04.12.2016 (sobota) o 13:00 h	MEJSLANOWICE 04.12.2016 (sobota) o 17:00 h

RCS

6

04.12.2016

Презентація выдань
о бл.пам. архієпіскопі Адамі
Люблин

5

04.12.2016

Співы мого
роду – фінал
Красний Брід,
Меджелабрці

spotkanie autorskie z autorem książki o Łemkach pt. „Za tamtą górą” **ANTONIM KROHEM**

Ruska Bursa
04.12.2016
godz. **16.00**
ul. Sienkiewicza 28, Gorlice

Скоропис

Демко Трохановскій
demko@lem.fm

бре. Лем же то не вино. Тішу ся зато зо слів патріархи Кірила, котрий на Медженародовым Звїзді Церковных Дяків підкрислил значыня народных напівів в Церкви, котре долгій час – не лем в російській православної Церкви – было міцно ограничене, ачий доцяп ігноруване. Сут іщы другы просторы, в котрых методу Солуньских Братів мож бы схоснувати. Принесений нима язык, хоц прекрасный, враз з латиньским і старогрецкым сут днес так функциональны як ходжыня над ріку з найкрасшом во світі райбачком, або придатніст Віндовса 95 до обслуги віртуальных окулярів. Може уж час подумати над русиньским языком як літургічным? Знам, же «не каждый має таку потребу», як уж єм раз почул. Але она «потреба» то нич більше, як потреба зрозумліня того, што в неділю в церкви до тя бесідують.

Колиси мі о тым єдны бесідували, але частійше о тым пишут, а я зас мусіл тото прочытати. Нич зміню свої привычки, жебы зменьшыти кількіст входів на найправильнішы во світі сайты, котры описують історію «Закерзоння», напишу, в чым діло. Зас єм прочытал дефініцію той обшыри, же має то быти термін з української історіографії, або хоснуване в публицистично-науковых текстах поясніня давных «етнічных українських етнічных земель», т.є Підляша, Холмщыны, Надсаня і тзв. Лемківщыны. Вшытко в порядку. Ани не буду звідувал, чом як раз білорускы, українскы і русиньскы етнічны землі мали бы быти обеднаны в даяку зуніфікувану обшыр, але фурт буду постулювал, же кед сте дали За-керзоня, дайте і До-керзоня. Най же явит ся даякій поважний текст в українській історіографії, або публицистично-науковым опрацуваню, же на західнім Докерзоню барже чествуют Бандеру, а на східнім ся актуально стріляють. Треба все памятати, же пункт пізріня залежний єст од пункту сіджыня. То так, як зо східньом частю Карпатской Руси – долгій час, коли называли єй в історіографії, або публицистично-науковых текстах корінны єй жытелі, т.є. Русины, обовязувало названя Підкарпатска Русь (находит ся під Карпатами, а дальше ніс не высуваме, ітд.). Коли Сталін подарувал тоту обшыр Совітській Україні, одраз – што логічне з пункту пізріня Кыйова – остала она Закарпатьом. Але не буду ся уж знуцал, бо смотрячы тепер з мойого пункту пізріня – тото, што за ленійом Керзона, далеко не вшытко для ня логічне.

Владимір Гройсман, актуальний премер України, любить твітувати. Для мало розбераючых специфіку соціальных сіти – то таке стародавне пташаче чырликаня, лем тепер оно проходить в інтернеті. Тым разом перший міністер твітнул, же «за єден ден на засіданю Уряду скасують 360 ріжних постанов і актів, котры тыкали обшыри бізнесу і не давали ся йому розвивати». Треба лем погратулювати темпа преображынь і намаганя ся вкінци догнати того кроличка, якого зовут Евросоюзом. Не веду статистик, ани не знам, кілько іщы проблемовых законів треба скасувати, жебы оне діганяня ся бодай зачало, але 360 постанов в єден ден? Шапоба! Не вшытко так красно іде на Україні, бо за 25 років єй незалежности не был рішений і реально не еґзистує барз важний єден: о вызнаню Русинів національном меншыном і підпорі русиньской достоменности, языка і культуры. Пропоную одвернути пропорції – най же тота єдна постанова буде схвалена за 360 наступных днів. Сумуваня обох чисел (360+1) все даст такий сам результат, зато і тота справа може прискорити европейській пут України і назвати єй вкінци демократичном.

О законах, канонах і актах, бодай лем в абстрактным значыню, было недавно в Москві. Але од початку. Давно, давно тому, коли в Церкви фунґувал підхід (днес признаний ересю), же такой лем грецкым і латиньским языками мож честно і з належном повагом передавати Боже Слово, пришли якысы два монахы (днес святы), закликаны, зрештом, великоморавским князьом (днес святым), і зачали в варварским языку (званым днес старо-церковно-славянським) шырити Христову віру посеред молячых ся до Перуна і боячых ся босорок Славян. З днешньої перспективы знаме, же был то істотний елемент, жебы локальне населіня барже охочо приняло християнство, понеже была там схоснувана метода, яку днес шпецы од маркетинґу описали бы таким приміром: кед мі хочеш продати дороге авто, перестан мі бесідувати, же оно мат «адванс брейк асист секенд дженерейшын», лем повідж «стає в місци і колеса ся не бльокують». Долго до того доходили в Римі, дакус перше зрозуміли тото інчы Церкви, але в вельох обшырях фунґує іщы неактуальне днес думаня, же кед даяке рішыня мат (пару)сот років, все мусит быти до-

«ЛЕМКО» – газета для руского народа – 4.17 за 1912 рік – приносить короткій курс питя кропки – найпопулярнішого напитку Лемків. Треба єй выпити тільки, жебы не было потреби хоснувати клоницю. Умір потрібний єст все, інакше так ся вам буде ревкало, што без клониці не приступит ґу вам ниhto.

«ЛЕМКО» ч.3 за 1913 р.

ЛЕМКО
ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.
Наданама на языкъ, приближенъ до лемковскаго говора.

НАУКА
ДУХОВНА И ПОУЧИТЕЛЬНА ГАЗЕТА ДЛЯ УГРО-РУССКОГО НАРОДА.

«НАУКА» – духовна і поучительна газета для угро-русского народа, в числі #6 за 1913 р. в дописі пн. Проклятя нашого народа алькоголь при нагоді приносить лекцію рахунків. Отже іде о тото, кілько корон може пропити єден пияк. Мы на скоро порахували, же вшыткы до єдной.

Днес уж нияк ся не можеме наптити за короны в никотрым селі, не бесідуючы ани про тото, жебы нам іщы на «ціґаретлі» старчыло і «чыкуляду» для мамы.

РЕЦЕПКА БАЧИ.

— Ту мате кроплѣ и пійте по 25 кропель на денѣ, то будете долго жити. Лемѣ не выпійте наразѣ за дуже, бо еденѣ, што выпилѣ наразѣ цѣлу фляшечку, то такѣ долго жилѣ, што го мусѣли кланицомѣ добивати.

ФАФРИНДЯ І СКОНФІСКУВАНЕ

Кропля на жытя, клониця на смерт

Возьми одного среднего пияка, котрый дневно перепіє 20 фил. (даколи меньше, даколи больше), такихъ 20 филлеровыхъ пияковъ доста есть, бо ани не зовуть пиякомъ такого между нашимъ народомъ, кто каждого дня вышьє рано порцію и вечеръ по 10 фил., дневно 20 фил., та рахуйме, колько той пропьє? Кедъ жіє 65 роковъ и зачавъ пити отъ 20-го року свого житя, 20 фил. дневно. за 1 рокъ выробить $365 \times 20 = 7300$ кор., а отъ 20 року до 65-того,

то $\frac{73 \text{ кор.} \times 45}{292}$

ФАФРИНДЯ І СКОНФІСКУВАНЕ

Лекция рахунків

ልተጋ "ጌጃ-ደግ-ጌተግ"

ሁ ሀጋደሪላተ
 ሁ ሀተግጌተ
 ሁ ሀተግጌተ
 ኑ ደደተሀተ
 ስ ስጌ
 ማ ከተጌጌተ
 ሄ ጌተደግጌ
 ኘ ግጌጌደደግጌ
 ቁ ደግጌጌ ጋጌሀግ
 ጸ ጋጌ ስተግ ደል
 ቷ ደግግ
 ሀጌ ደግግግግ ግጌጌጌጌጌ
 ሄጌ ግጌጌጌጌጌጌ
 ሄጌ ጌተጌጌ
 ስጌ ግጌጌጌጌጌጌ

"ጋጌ ስተግ ደል ጋተሀጌተግጌ ቅ ግጌጌጌጌጌጌ ደል ጋጌ ስተግ ቅ
 ጋጌ ስተግ ደል ቅግጌጌጌጌ ቅ ግጌጌጌጌ ደል ጋጌ ስተግ ቅ
 ጋጌ ግጌጌጌጌ ጌጌጌጌ ጌጌጌጌ ጌ ስጌጌ ሄጌጌጌጌ ግጌጌጌ ጋጌ ግጌጌጌ ቅ
 ግጌ ስጌጌጌጌጌጌ ግጌጌጌጌ ቅጌጌ ግ ስጌጌ ሀጌጌጌ ሀጌጌ ጌጌ ግጌጌጌጌጌ ቅ
 ተደጌ ጌጌጌጌጌ ደል ጋጌ ስተግ ቅ ግጌጌጌጌ ደል ጋጌ ስተግ ቅ
 ተጋግ ቅተ ግጌጌጌጌጌ ግ ተጋግ ቅተ ከተሀተጌጌጌጌጌ ጋጌጌጌ ቅ
 ጌጌጌ ሀጌጌጌጌጌ ሀጌጌ ግጌጌጌጌ ሀ ግጌጌጌጌ ግ ሀጌጌጌጌጌ ደግጌጌ ሀጌጌጌጌ ቅ
 ግጌ ጌጌ ጌጌጌጌጌጌ ደደተሀጌጌጌጌጌ ቅ ጌጌጌጌጌ ቅ ደደተሀተ ግጌጌጌ ቅ"

ደደተሀተ ሀጌጌጌጌ ቅ ሀጌጌጌጌጌ ግጌጌጌጌ ተጋግጌጌጌጌ ቅ ደደተሀተ ቅ

አጋ "ሀተግ" ቅጌጌጌጌጌ ጌጌጌ ጌጌጌ ጌጌ ጌጌጌጌጌ ጌጌጌጌጌ